

PISA

У ЦЕНТРИ УВАГИ

education policy education policy education policy education policy education policy educat

policy

33

Що говорять результати учнів-іммігрантів у дослідженні PISA про якість систем освіти різних країн та економік?

- ✓ Учні-іммігранти, які переїхали з однієї країни до іншої та, як наслідок, мають багато спільного з погляду культурних особливостей з учнями зі своєї рідної країни, у різних країнах показують різні навчальні досягнення.
- ✓ Різниця між результатами PISA учнів-іммігрантів та учнів-автохтонів зі схожими соціально-економічними передумовами для навчання є меншою в тих країнах та економіках, де популяція іммігрантів велика, а їхній соціально-економічний статус є настільки ж різноманітним, наскільки й соціально-економічний статус інших учнів.

Імміграція є наслідком прагнення людини відшукати краще життя для себе в іншому місці, а отже, існує це явище впродовж усієї історії людства. Прибуття іммігрантів до якоїсь країни здебільшого є результатом економічних і політичних обставин, до яких люди, які переїжджають, є дуже вразливими. Переїзди постійно супроводжуються бажанням і необхідністю іммігрантів належним чином інтегруватися до умов їхніх нових країн, як мінімум тимчасово. Суттєву роль у процесі такої інтеграції відіграє система освіти країни, оскільки саме вона дає можливість іммігрантам і їхнім дітям набутти необхідних умінь, із якими вони пізніше зможуть вийти на ринок праці.

Потік іммігрантів дедалі збільшується.

Одним із завдань PISA-2009 було визначити, наскільки закладам освіти вдається задовольнити потреби різних популяцій учнів. У період із 2000 р. до 2009 р. частка 15-річних учнів-іммігрантів у країнах ОЕСР збільшилася з 8 % до 13 %. У 13 країнах збільшення частки учнів-іммігрантів перевищило 2 %, у результаті чого така частка тепер перевищує 5 % загальної популяції учнів у кожній із цих країн. В Ірландії, Ліхтенштейні, Новій Зеландії, Росії, Іспанії та США частка учнів-іммігрантів збільшилася на 5 % або більше, і тепер ці учні становлять 8–30 % загальної популяції учнів у кожній із цих країн. У Канаді, Греції та Італії частка учнів-іммігрантів збільшилася на 3–5 % упродовж цього періоду.

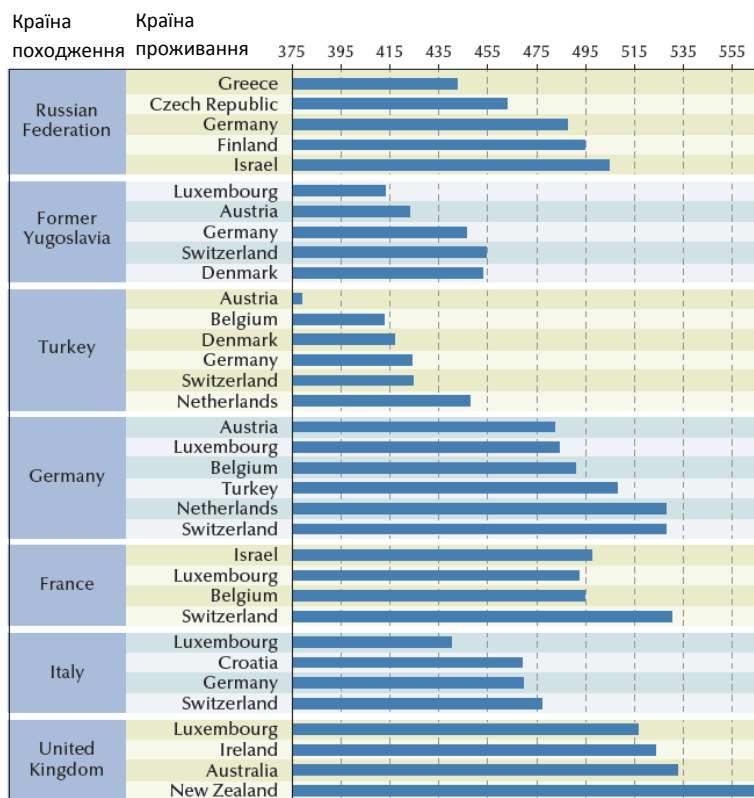
Разом зі збільшенням потоку іммігрантів дедалі різноманітнішими стають і фонові інформація про учнів, і результати навчання учнів у різних країнах та економіках.

Деякі країни-учасниці програми PISA зібрали інформацію про країни походження учнів-іммігрантів і їхніх батьків, яка дає можливість глибше дослідити результати тестування цих учнів і визначити, наскільки їхнім новим країнам вдається задовольнити їхні конкретні потреби. Ці дані PISA показали, що в різних країнах учні-іммігранти з однакових країн походження й зі схожими соціально-економічними передумовами для навчання мають дуже різні результати навчання. Наприклад, учні-іммігранти з Росії, які живуть у Фінляндії, Німеччині або Ізраїлі, отримують результати PISA, які приблизно дорівнюють середньому результату учнів у країнах ОЕСР у тестуванні PISA із читання; проте учні-іммігранти з Росії, які живуть у

по країнах ОЕСР (таку різницю балів у тестуванні PISA учні можуть подолати, якщо Чеській Республіці, отримують майже на 30 балів менше за середній результат PISA будуть додатково навчатися в закладі освіти один рік). Однак учні, які переїхали з Росії до Греції, зазвичай отримують на 50 балів менше за середній результат PISA по країнах ОЕСР. Результати PISA учнів із колишньої Югославії, які переїхали до Данії, на 40 балів нижчі, ніж середній результат PISA по країнах ОЕСР, а тих, які переїхали до Люксембургу, навіть на 80 балів нижчі, ніж середній результат PISA по країнах ОЕСР. Учні-іммігранти з Туреччини, які живуть у Нідерландах, отримують на 45 балів менше, ніж у середньому отримують учні по країнах ОЕСР; ті учні з Туреччини, які живуть у Бельгії, Данії, Німеччині й Швейцарії, отримують на 70–80 балів менше, а ті, які живуть в Австрії, отримують навіть ще нижчі результати PISA (на 115 балів нижче за середній результат PISA по країнах ОЕСР).

У різних країнах іммігранти мають різні результати навчання

Середні результати PISA в тестуванні із читання, за країнами походження учнів-іммігрантів

Примітка: Середній результат навчальних досягнень у групах іммігрантів дозволяє відкоригувати результати відповідно до соціально-економічного статусу. Цей результат відповідає очікуваному рівню навчальних досягнень із читання учнів-іммігрантів, що мають одну й ту ж країну походження, однак, переїхати до різних країн, так ніби ці учні мають однаковий соціально-економічний статус, і цей статус відповідає «середньому статусу учня», який іммігрував з певної країни.

Джерело: Дані PISA, ОЕСР, 2009; PISA 2009 Results: Overcoming Social Background: Equity in Learning Opportunities and Outcomes, Volume II, OECD Publishing, табл. II.4.5.

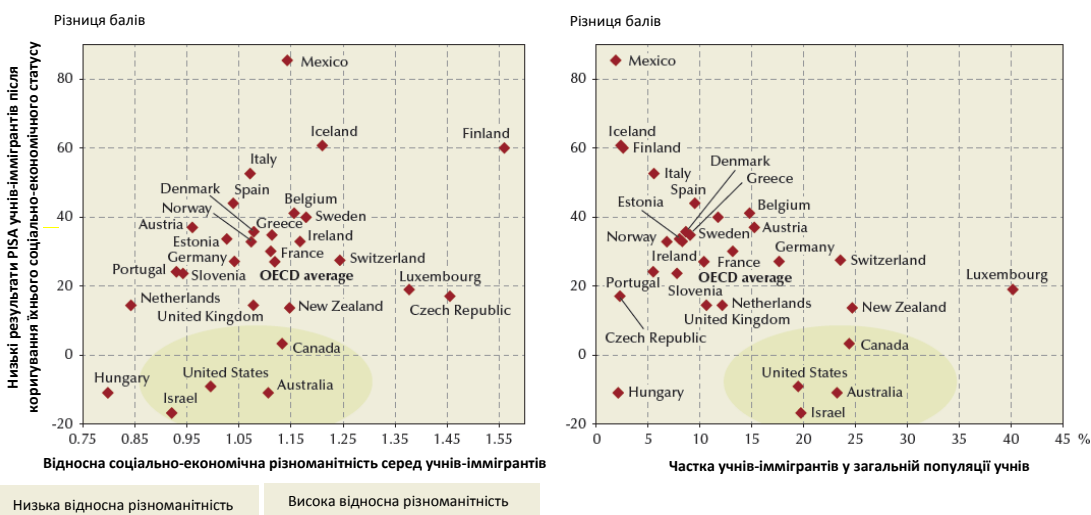
StatLink: <http://dx.doi.org/10.1787/888932343285>

Така закономірність спостерігається й серед учнів із країн ОЕСР, які іммігрували до інших країн. Наприклад, середні результати PISA учнів із Німеччини, які живуть в Австрії та Люксембурзі, нижчі за середній результат PISA по країнах ОЕСР як мінімум на 10 балів, тоді як результати учнів із Німеччини, які живуть у Нідерландах або Швейцарії, перевищують середній результат PISA по країнах ОЕСР на 30 або більше балів. Середні результати PISA учнів із Франції, які навчаються в Бельгії, Ізраїлі та Люксембурзі, приблизно дорівнюють середньому результату PISA учнів по країнах ОЕСР, тоді як середній результат PISA таких учнів у Швейцарії перевищує середній результат PISA по країнах ОЕСР на 35 балів. У Хорватії, Німеччині й Швейцарії учні з Італії отримують на 20-26 балів менше, ніж учні по країнах ОЕСР, тоді як у Люксембурзі учні італійського походження отримують майже на 55 балів менше, ніж у середньому отримують учні по країнах ОЕСР. У Новій Зеландії результати PISA учнів із Великобританії на 64 бали перевищують середній результат PISA учнів по країнах ОЕСР, тоді як в Австралії результати PISA учнів британського походження перевищують середній результат PISA учнів по країнах ОЕСР на 31 бал.

Результати PISA учнів-іммігрантів із Великобританії ближчі до середнього результату PISA учнів по країнах ОЕСР в Ірландії (різниця балів становить 24 бали) і в Люксембурзі (різниця – 17 балів).

Велика різниця між результатами учнів з однаковими соціально-економічними передумовами для навчання й однакою країною походження вказує на вплив закладів освіти та освітньої політики нових для учнів-іммігрантів країн на їхні результати навчання. Частково така різниця пояснюється імміграційною політикою країн, схожістю культур у країнах походження учнів-іммігрантів і в нових для них країнах, а також іншими соціально-політичними чинниками. Проте результати PISA свідчать, що деяким країнам краще вдається забезпечити належні умови для якісної інтеграції учнів-іммігрантів у нові для цих учнів системи освіти, ніж іншим.

Чому різноманітність не означає низьких результатів навчання учнів

Примітка: Індекс соціально-економічної різноманітності був розрахований як співвідношення стандартного відхилення індексу економічного, соціального й культурного статусу за шкалою PISA серед учнів-іммігрантів і стандартного відхилення індексу економічного, соціального й культурного статусу за шкалою PISA серед учнів, які є автохтонами в країні навчання.

Джерело: OECD (2012), *Untapped Skills: Realising the Potential of Immigrant Students*, OECD Publishing, табл. 1.3 і 2.1a.

Політика закладу освіти може зменшити різницю між результатами навчання учнів-іммігрантів та учнів, які є автохтонами в країні навчання

Під час випрацювання політики сприяння інтеграції учнів-іммігрантів у системи освіти їхніх нових країн важливо враховувати їхні країни походження. Однак, імовірно, це не найголовніший чинник, який впливає на ефективність такої інтеграції. Учні-іммігранти суттєво відрізняються за соціально-економічним статусом. Загалом, системи освіти деяких країн можуть ефективніше керувати соціально-економічною різноманітністю, ніж системи освіти інших країн. Зазвичай учні-іммігранти отримують вищі результати PISA в тих країнах, де популяція учнів-іммігрантів відносно велика й де їхній соціально-економічний статус є настільки ж різноманітним, як і соціально-економічний статус інших учнів у країні. Наприклад, в Австралії, Канаді, Ізраїлі й США кожний четвертий або п'ятий учень є іммігрантом. У цих чотирьох країнах усі учні зі схожим соціально-економічним статусом мають однаково високі результати навчання,

незалежно від того, чи є вони іммігрантами, чи ні. І навпаки, якщо в країнах учні-іммігранти – це тільки невелика частка загальної популяції учнів і якщо до цієї групи належать учні із більш різноманітним соціально-економічним статусом, ніж представники загальної національної популяції учнів, різниця між результатами учнів-іммігрантів й учнів-автохтонів є відносно великою навіть після того, як буде враховано соціально-економічний статус учнів.

Як правило, учні-іммігранти отримують вищі результати PISA в країнах та економіках, де політика реагує на проблему різноманітності в соціально-економічному статусі учнів і де система освіти є достатньо гнучкою для адаптації до потреб учнів із різними можливостями. Країнам, у яких частка учнів-іммігрантів різного походження тільки починає збільшуватися, варто вивчати досвід тих країн та економік, які вже мають багатий досвід у цих питаннях і які вдало забезпечують інтеграцію учнів-іммігрантів у свої системи освіти.

Узагальнення: За результатами PISA учні-іммігранти з однієї країни, які мають однакові культурні особливості й соціально-економічний статус, у різних країнах проживання отримують дуже різні результати навчання. Цей факт свідчить про те, що освітня й соціальна політика може впливати не тільки на результати цих учнів у тестуванні PISA із читання, але й на рівень їхньої підготовки до максимального використання можливостей, які їм надає нова країна проживання.

За більш детальною інформацією звертайтеся до Пабло Зойдо (Pablo Zoido, Pablo.Zoido@oecd.org)

Ознайомтеся із OECD (2010), *PISA 2009 Results: Overcoming Social Background: Equity in Learning Opportunities and Outcomes*, Volume II, OECD Publishing; OECD (2012), *Untapped Skills: Realising the Potential of Immigrant Students*, OECD Publishing.

Відвідайте сайт:
www.pisa.oecd.org
www.oecd.org/pisa/infocus

Читайте також:
Де у світі учні мають високі результати навчання? Які країни та економіки вдало впроваджують освітні реформи?